

معرفی رباتهای گفتگوگر هوشمند مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

کاربرد رباتهای گفتگوگر هوشمند در علوم اسلامی

پاییز ۱۴۰۴

سرفصل مطالب

- مقدمه
- آشنایی با مدل‌های زبانی بزرگ و تولید تقویت‌شده با بازتابی
- معرفی ربات‌های گفتگوگر هوشمند مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور)
- اشاره‌ای به فعالیت‌های آتی

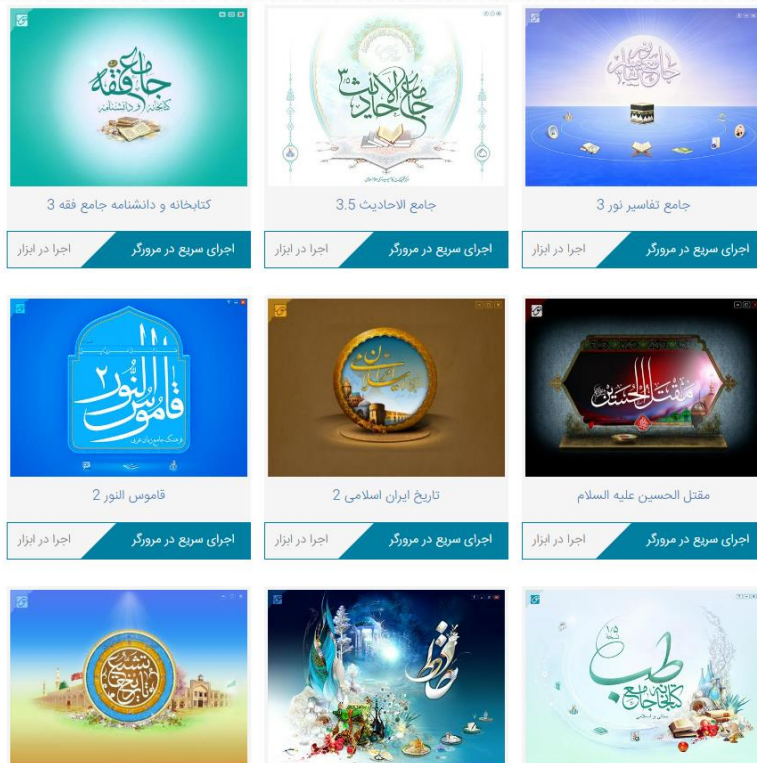
بخش اول: مقدمه

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

- تأسیس در سال ۱۳۶۸ با نظر مقام معظم رهبری
- بهره‌برداری از فناوری اطلاعات برای پردازش محتوا در پژوهش‌های علوم اسلامی و انسانی
- سرعت بخشیدن به امر پژوهش
- تسهیل دستیابی به منابع و متون اصیل دینی

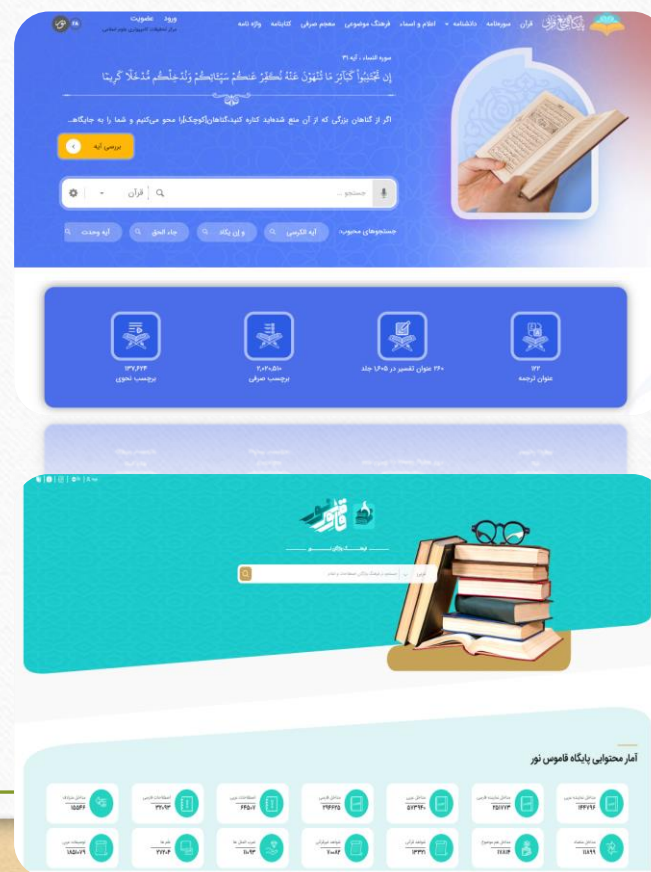
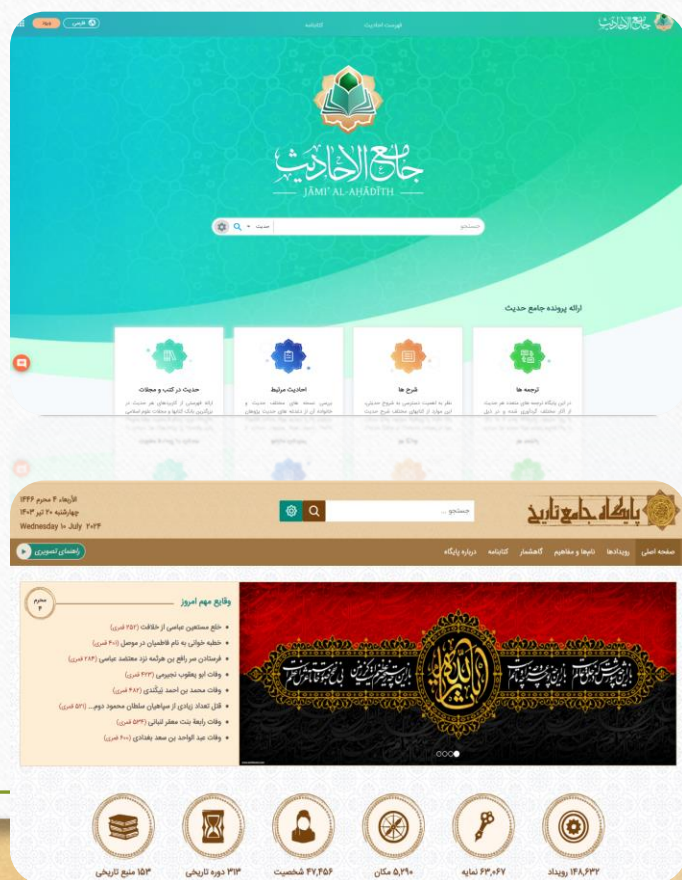
نرم افزارهای ویندوزی

جامع التفاسیر، جامع الاحادیث، جامع فقه،
درايه النور، جامع منابع تاریخ و ...

- کتابخانه‌ای
- موضوعی
- دانشنامه‌ای
- چندرسانه‌ای

پایگاه‌های اینترنتی

قرآن quran.inoor.ir

حدیث hadith.inoor.ir

نورمگز noormags.ir

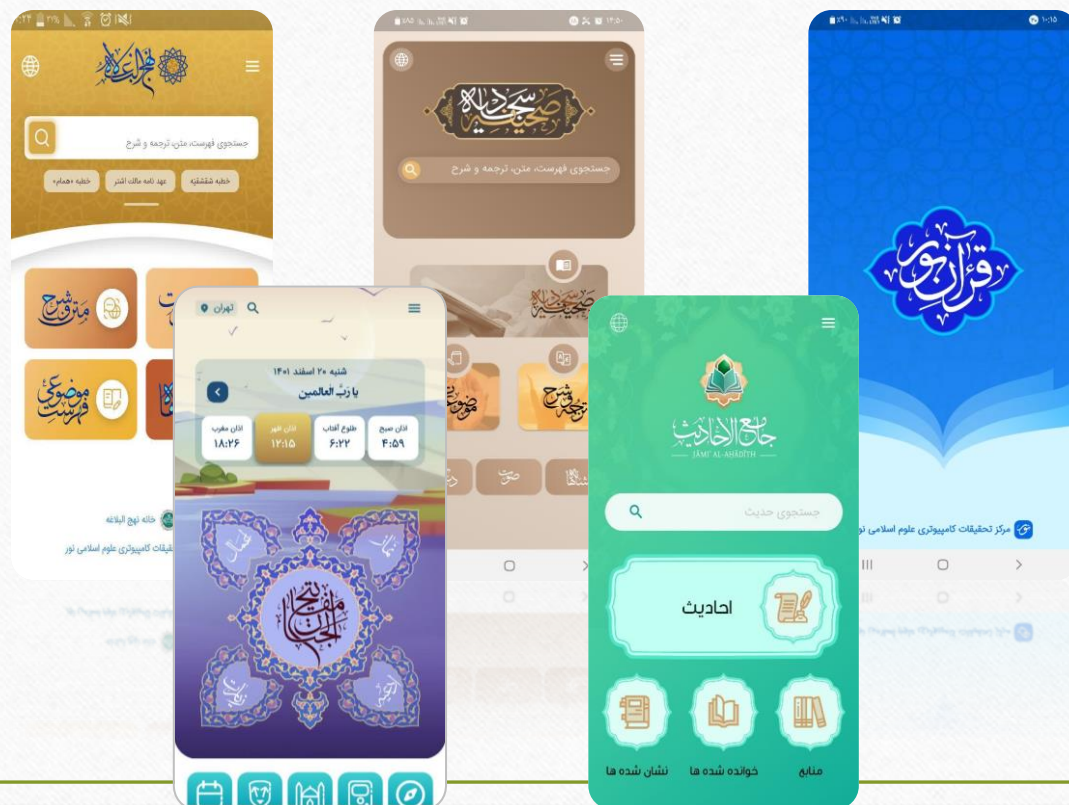
نورلایب noorlib.ir

قاموس qamus.inoor.ir

پایگاه تاریخ tarikh.inoor.ir

و ...

نرم افزارهای تلفن همراه

- قرآن نور
- نور الجنان
- جامع الاحادیث
- نهج البلاغه
- صحیفه سجادیه
- و ...

رباطهای گفتگوگر هوشمند

العربيةورود

گفتگو با احادیثجدید

کتابنامه

فهرست احادیث

جامع الاحادیث

گفتگو با احادیث

سوال

سوالات پیشنهادی

آثار سکوت در مقابل ظلم به مسلمانان

وظیفه مؤمنان در شدائد و گرفتاری‌ها

تقویت توان روحی و نظامی در مقابل دشمنان اسلام

رفتار یهودیان در مقابل مسلمانان

ابزاری هوشمند برای تسهیل دسترسی به احادیث

سرویس جستجوی معنایی حدیث، ابزاری پیشرفته مبتنی بر هوش مصنوعی است که دسترسی دقیق و سریع به احادیث را فراهم می‌آورد. این سرویس با تحلیل معنایی عمیق متون احادیث، مفاهیم کلیدی را درک کرده و احادیث مرتبط را از میان حدود 400 هزار حدیث از 200 منبع روایی بازپایی می‌کند.

پایگاه جامع قرآنی

ورود | عضویت

فایده

نویس

گفتگو با تفاسیر قرآن

پاسخگوی سوالات قرآنی با استفاده از هوش مصنوعی مبتنی بر محتوای پایگاه جامع قرآنی

سوال یا درخواست خود را وارد نمایید

آرای مفسران شیعی درباره «ان جائکم فاسق» چیست؟

ایمان به غیب از نظر مجمع البیان طبرسی به چه معناست؟

دیدگاه علامه طباطبایی و فخر رازی در مورد تفسیر «دابة الارض» چیست؟

تفاوت نزول دفعی با نزول تدریجی قرآن از نظر مفسران قرن ششم چیست؟

کاربردهای هوش مصنوعی در علوم اسلامی

- به عنوان دستیار آموزشی
- به عنوان دستیار پژوهشی
- به عنوان دستیار تبلیغی
- ...

کاربردهای هوش مصنوعی – به عنوان دستیار آموزشی

- دسترسی سریع و تعاملی به منابع تخصصی
- ارائه آموزش شخصی سازی شده (متناسب با سطح دانشجو)
 - ارائه محتوای آموزشی
 - تمرین، کوئیز و ارزیابی
 - پاسخ به سوالات و ...
- کاهش بار کاری اساتید
 - پاسخگویی خودکار به سؤالات متداول و تکراری
 - ارزیابی دانشجویان و ...

کاربردهای هوش مصنوعی – به عنوان دستیار پژوهشی

- جستجو و استخراج هوشمندانه اطلاعات (جستجوی معنایی)
- تحلیل، طبقه‌بندی و خلاصه‌سازی محتوا به صورت معنایی
- دستیار نگارش مقاله
- پاسخ به سوالات به همراه ارائه ارجاع دقیق به منابع اصلی
- خودکارسازی استفاده از ابزارهای پژوهشی (با استفاده از Agentic LLM)
- ...

کاربردهای هوش مصنوعی – به عنوان دستیار تبلیغی

- شخصی سازی تبلیغ دینی: متناسب با سطح، دغدغه ها، زبان، سن، فرهنگ مخاطب
- تولید محتوای تبلیغی هوشمند و متنوع: پیام، ویدئو و پادکست، اینفوگرافیک و ...
- تبلیغ بین المللی و فرامرزی اسلام: ترجمه دقیق مفاهیم اسلامی به زبان های مختلف
- پاسخ گویی شبانه روزی به پرسش ها و شبهات
- ...

چالش‌های به‌کارگیری چت‌بات‌ها در علوم اسلامی

- چالش صحت علمی: مدل زبانی ممکن است «توهم زبانی» داشته باشد و اطلاعات نادرست بسازد.
- حساسیت متون مقدس: نقل قول از آیات و احادیث باید دقیق و بدون تصرف صورت گیرد.
- مسئولیت‌پذیری: پاسخ دینی باید توسط متخصصان علوم اسلامی نظارت شود.
- اصطلاحات تخصصی: مثلاً مفاهیم «برائت»، «احتیاط» در اصول فقه.
- استناددهی دقیق: در علوم اسلامی بدون منبع معتبر، پاسخ علمی محسوب نمی‌شود.

بخش دوم:
آشنایی با مدل‌های زبانی بزرگ و
تولید تقویت‌شده با بازیابی (RAG)

مدل زبانی بزرگ چیست؟

- سیستم‌هایی که روی حجم عظیمی از متون آموزش دیده‌اند
- یاد گرفته‌اند که کلمات چگونه معمولاً کنار هم می‌آیند
- معنی را «نمی‌فهمند» بلکه احتمال ادامه‌ی متن را محاسبه می‌کنند

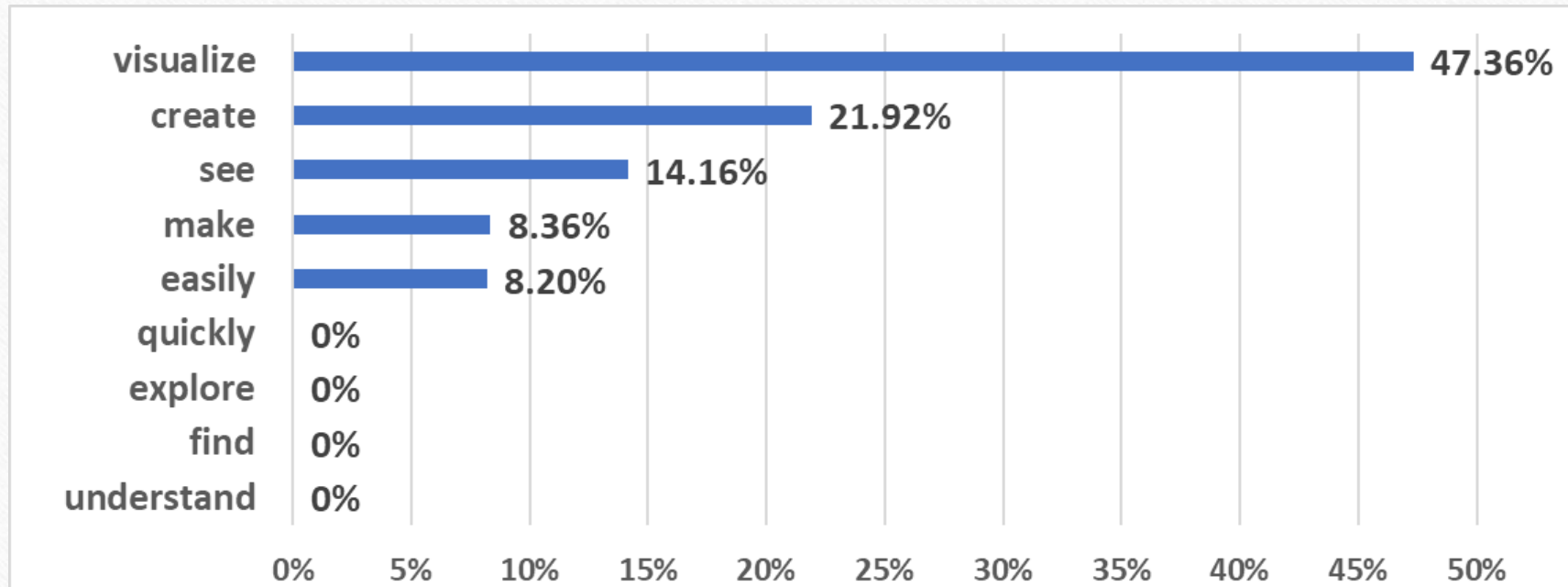
مدل زبانی چگونه پاسخ می‌دهد؟

- مدل به دنبال «درست‌ترین پاسخ» نیست ← ممکن است پاسخ از نظر علمی دقیق نباشد
- بلکه به دنبال «محتمل‌ترین پاسخ زبانی» است ← پاسخ روان و علمی به نظر می‌رسد
- توهم زبانی:
بر اساس حجم عظیم متون آموزش دیده ممکن است چند پاسخ مختلف را ترکیب کند ← گاهی عبارتی می‌سازد که در هیچ منبعی وجود ندارد

مثال

Data visualization empowers users to ...

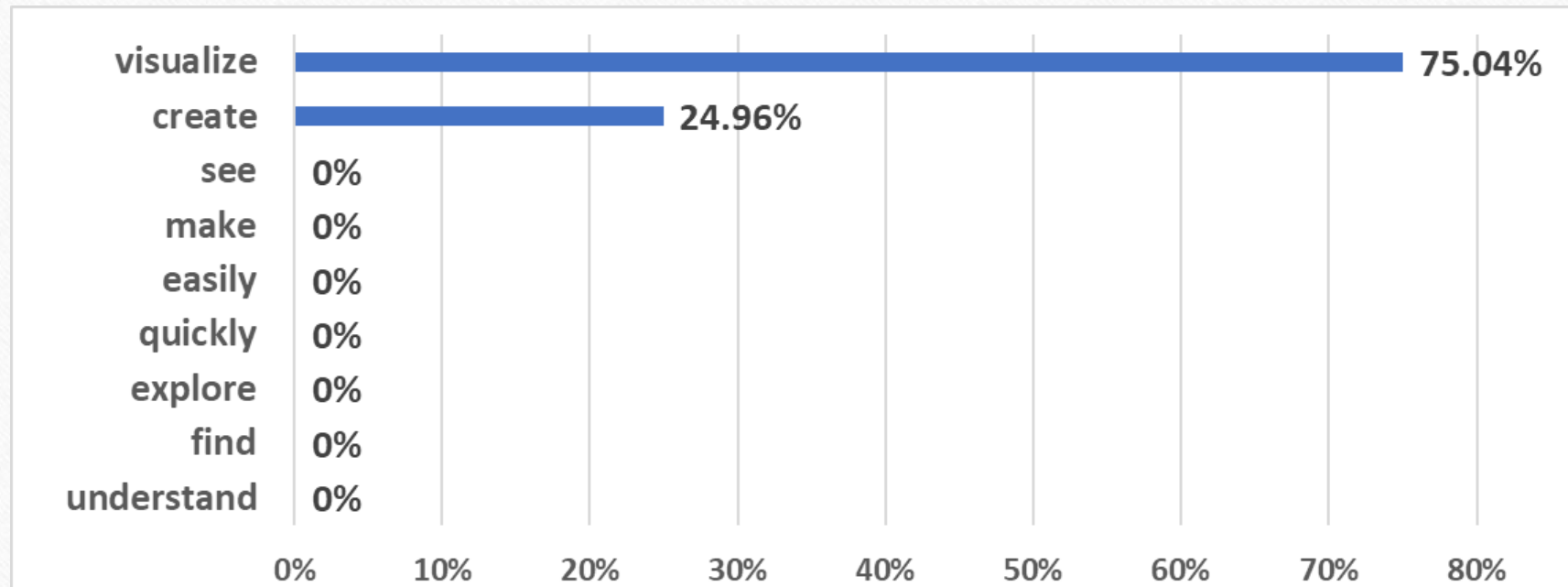
[Temperature=1]

مثال

Data visualization empowers users to ...

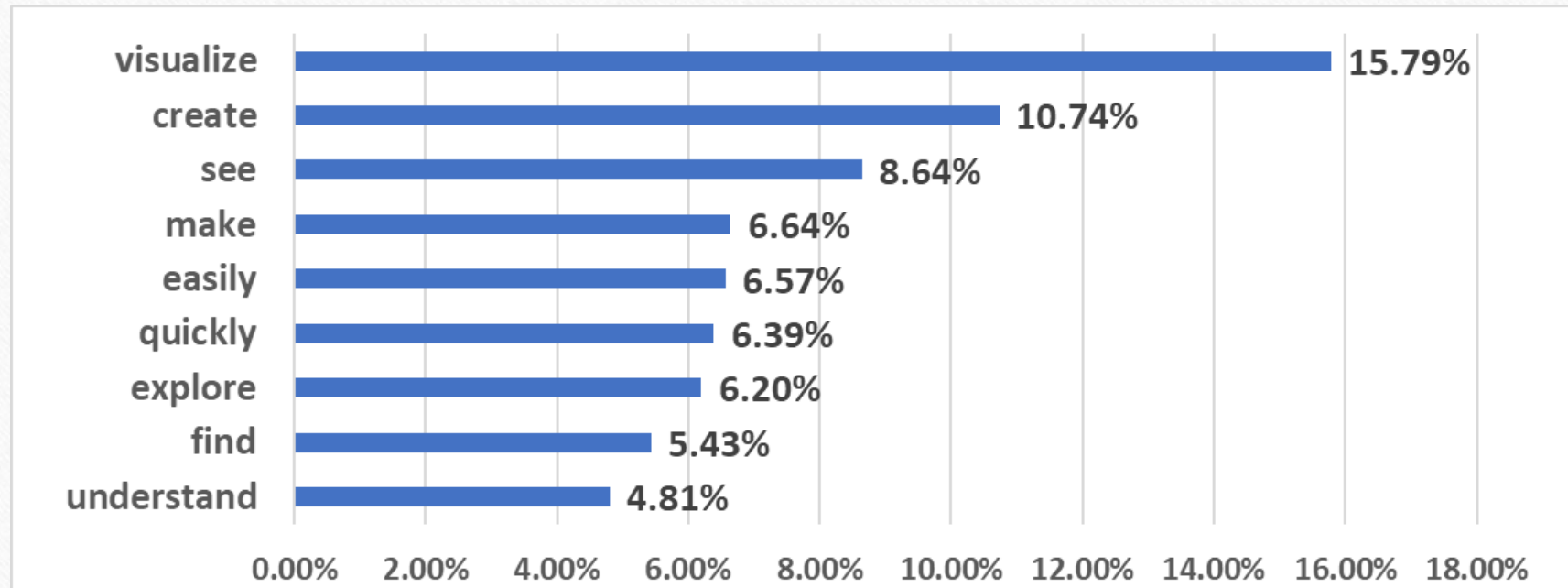
[Temperature=0.7]

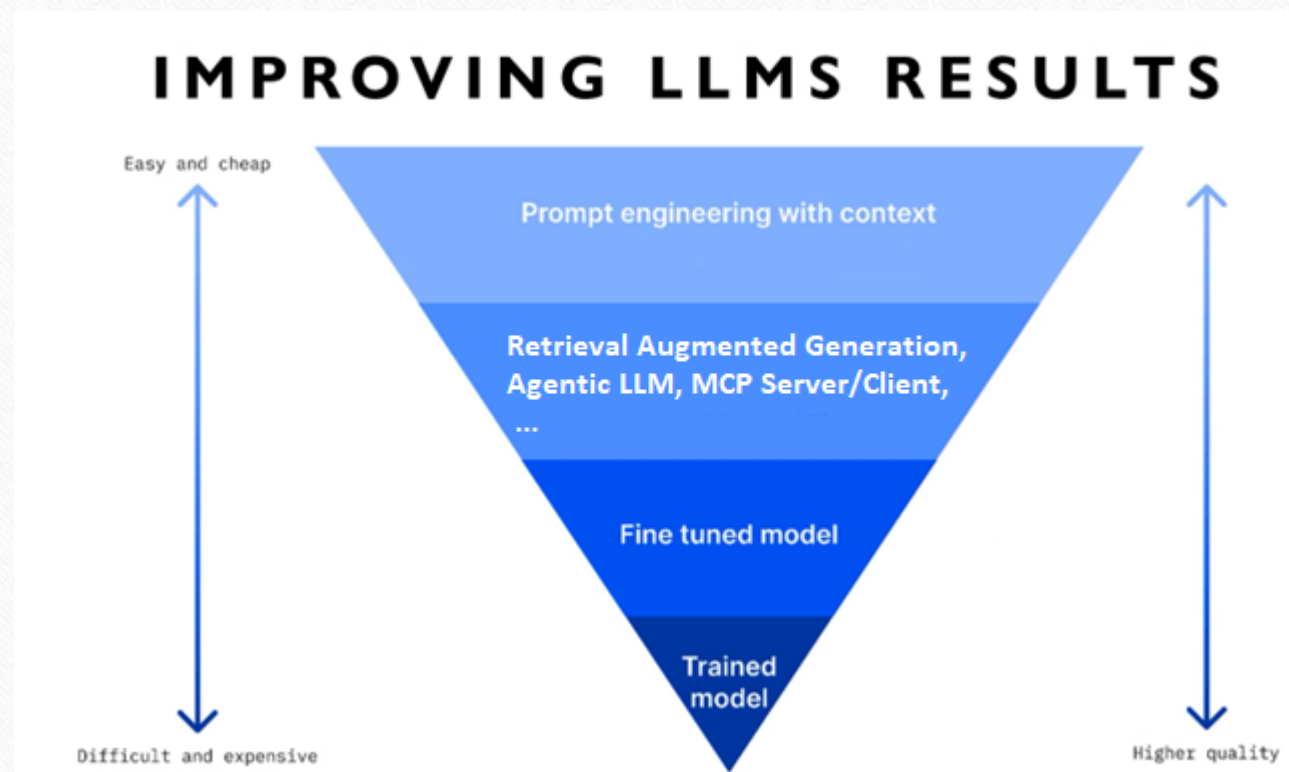
مثال

Data visualization empowers users to ...

[Temperature=2]

سطوح بهبود نتایج حاصل از مدل‌های زبانی بزرگ

مهندسی پرامیت

- نقش: تعیین یک شخصیت یا تخصص برای مدل
- وظیفه: مشخص کردن دقیق کاری که مدل باید انجام دهد
- محدودیت‌ها/ساختار: تعیین قوانین، لحن، طول یا قالب خروجی
- زمینه: ارائه اطلاعات پیش‌نیاز یا سابقه مرتبط برای کمک به درک بهتر درخواست
- مثال: ارائه یک یا چند جفت مثال (ورودی و خروجی مورد انتظار) برای آموزش الگو به مدل
- زنجیره فکری: از مدل خواسته می‌شود که مراحل استدلال خود را قبل از ارائه پاسخ نهایی توضیح دهد
- تقسیم وظیفه: شکستن یک وظیفه پیچیده به چندین زیروظیفه و هدایت مدل برای حل آن‌ها به صورت متوالی

تولید تقویت شده با بازیابی (RAG) چیست؟

بازیابی از منابع معتبر + تولید پاسخ به کمک مدل های زبانی بزرگ

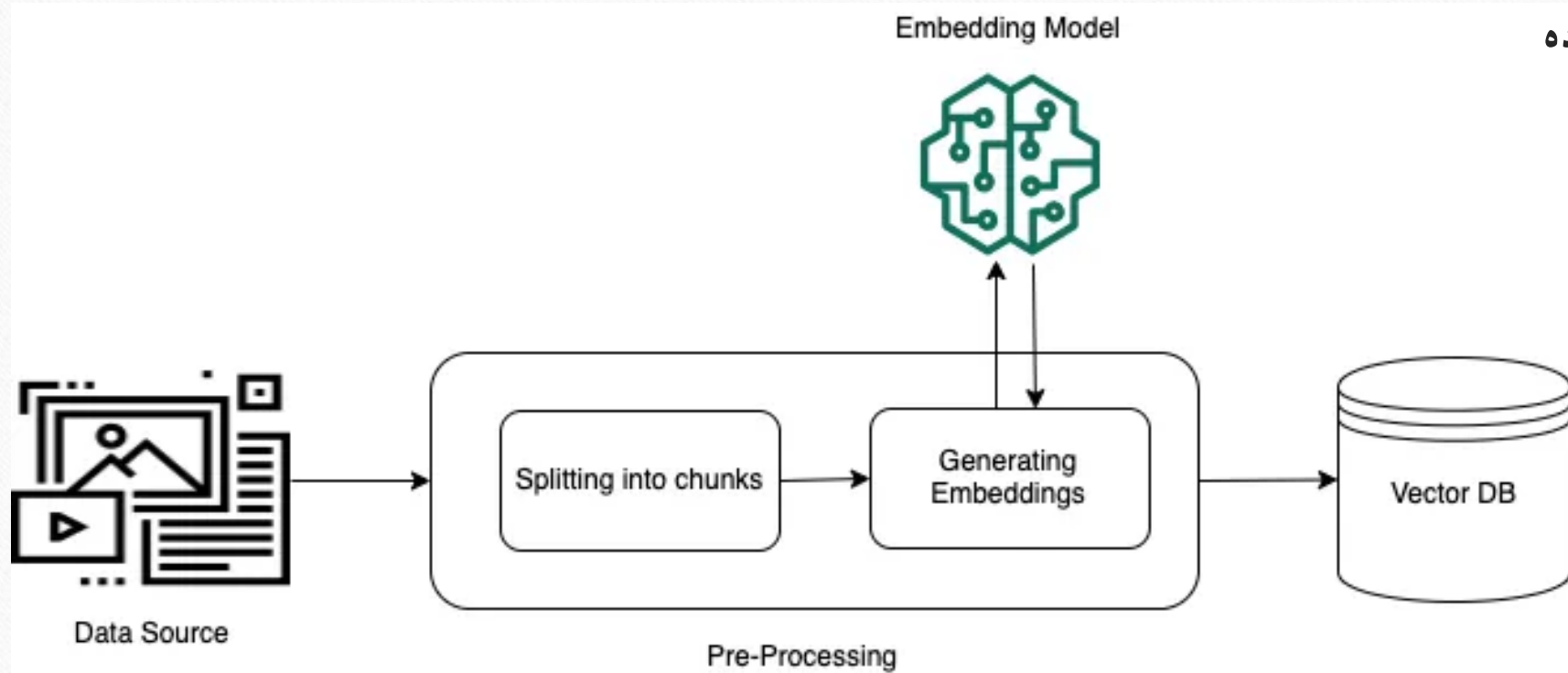
1. ابتدا منابع معتبر (قرآن، حدیث، فقه...) جستجو می شود
2. سپس مدل زبانی بزرگ فقط بر اساس همان منابع پاسخ را تولید می کند
3. پاسخ همراه با استناد به منابع ارائه می شود

مزایای تولید تقویت‌شده با بازیابی

- افزایش دقت و کاهش خطا یا توهم (Hallucination)
- به روز بودن اطلاعات
- قابلیت اطمینان و شفافیت بیشتر با ارجاع به اسناد
- انعطاف‌پذیری بالاتر
- کاهش هزینه با استفاده از مدل‌های کوچک‌تر

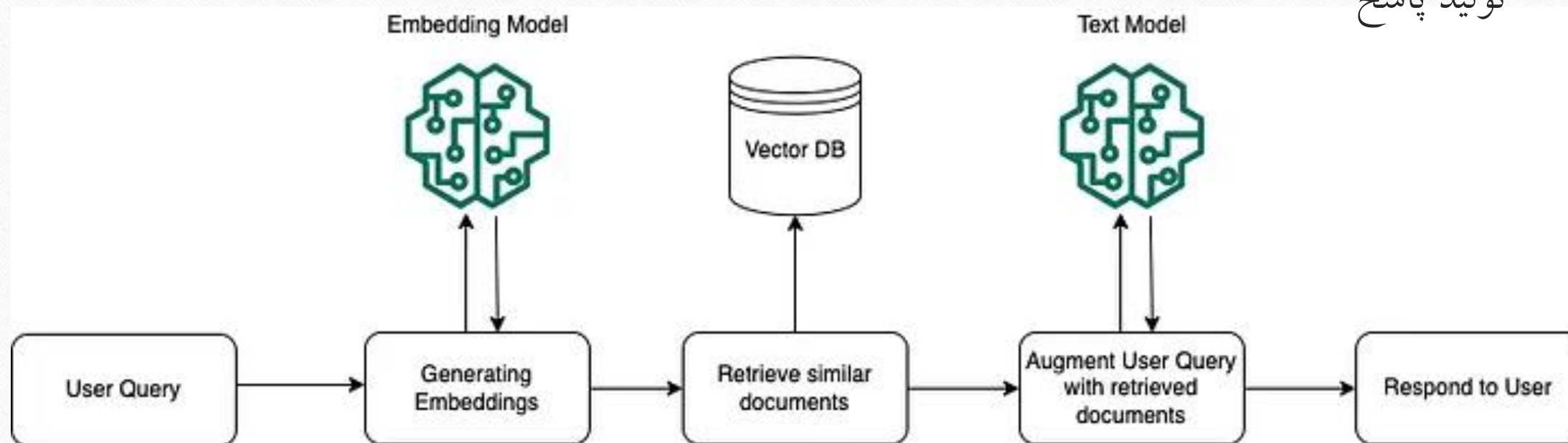
تولید تقویت شده با بازیابی

آماده سازی داده

تولید تقویت‌شده با بازیابی

تولید پاسخ

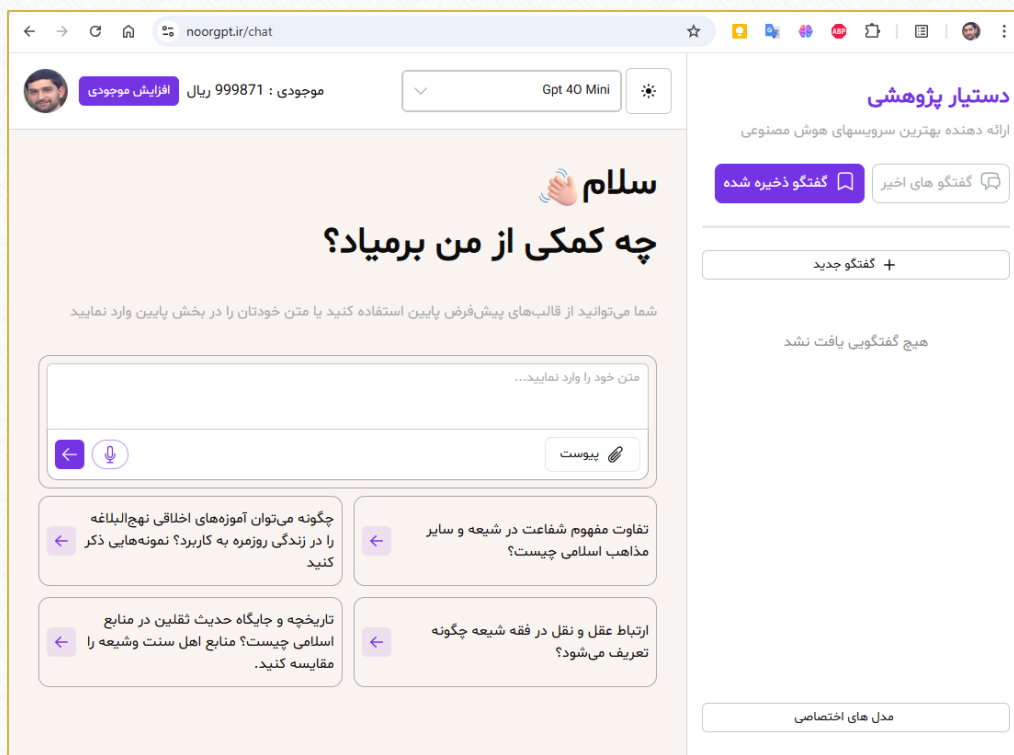
بخش سوم:
معرفی رباتهای گفتگوگر هوشمند
مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

رویکردهای بهره‌برداری از مدل‌های زبانی بزرگ

- بهره‌برداری از سرویس‌های خارجی موجود
- ارزیابی استاندارد سرویس‌های موجود برای نیازهای مورد نظر
- راه‌اندازی زیرساخت داخلی برای مدل‌های زبانی بزرگ
- تأمین زیرساخت سخت‌افزاری مورد نیاز (NVIDIA HGX H200 8-GPU)
- راه‌اندازی اولیه و ارزیابی مدل‌های متن‌باز
- سفارشی‌سازی و تنظیم دقیق مدل‌ها
- راه‌اندازی و استقرار سرویس‌های نهایی

تسهیل دسترسی به ربات‌های گفتگوگر

noorgpt.ir

- دسترسی یکپارچه به مدل‌های مختلف عمومی
- رفع مشکلات مربوط به تحریم‌ها
- تسهیل در پرداخت هزینه استفاده از مدل‌ها
- دسترسی به ربات‌های گفتگوگر اختصاصی نور
 - گفتگو با احادیث
 - گفتگو با تفاسیر

بازیابی معنایی حدیث – پایگاه جامع الاحادیث

hadith.inoor.ir

العربيةورود

گفتگو با احادیثجدید

کتابنامه

فهرست احادیث

جامع الاحادیث

نشانهای مؤمنین

این نتایج با استفاده از هوش مصنوعی ارائه شده است

نشانهای مؤمنان در احادیث متعددی به ویژگیهای اخلاقی، رفتاری و باطنی آنان اشاره شده است. از جمله مهمترین این ویژگیها می‌توان به صفات قلبی همچون رحمت و یقین، و صفات ظاهری مانند روی گشاده و زبان نرم اشاره کرد که در حدیثی به چهار علامت اصلی مؤمن تصریح شده است¹. همچنین در منابع مختلف به دهها خصلت از جمله صبر، شکر، حسن خلق، صدق و بزرگواری اشاره شده که نشان‌دهنده جامعیت و کمال اخلاقی مؤمن است². از سوی دیگر، احادیثی به رفتارهای خاص مؤمنان در زندگی اجتماعی مانند تواضع، عدم بدشگونی، رعایت حقیقت، دنگ‌بانی و اهتمام به عبادات اشاره دارند که بیانگر بُعد معنایی ایمان و عمل است³. مطالعه کامل این احادیث می‌تواند به نمایش بیشتر

شناسه حدیث: 293550 | نشانی: اعلام الدین، جلد 1، صفحه 122

قال: پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

إن للمؤمن أربع علامات وجهها منبسطة و لسانها لطيف و قلبها رحيم و یدها معطية.

بیشتر...

مرتبطمرتبط

شناسه حدیث: 268947 | نشانی: بحار الأنوار، جلد 75، صفحه 25

قال: امام صادق (عليه السلام)

المؤمنون هم الذين عرفوا ما أمامهم فذبلت شفاههم و غشيت عيونهم و شحيت ألوانهم حتى عرفت في وجوههم غيرة الخاشعين فهم عباد الله الذين مشوا على

گفتگو با احادیث

سوالات پیشنهادی

آثار سکوت در مقابل ظلم به مسلمانان

وظیفه مؤمنان در شدائد و گرفتاری‌ها

تقویت توان روحی و نظامی در مقابل دشمنان اسلام

رفتار یهودیان در مقابل مسلمانان

ابزاری هوشمند برای تسهیل دسترسی به احادیث

سرویس جستجوی معنایی حدیث، ابزاری پیشرفته مبتنی بر هوش مصنوعی است که دسترسی دقیق و سریع به احادیث را فراهم می‌آورد. این سرویس با تحلیل معنایی عمیق متون احادیث، مفاهیم کلیدی را درک کرده و احادیث مرتبط را از میان حدود 400 هزار حدیث از 200 منبع روایی بازیابی می‌کند.

قابلیت‌های برجسته این سرویس شامل:

بازیابی عمیق مفاهیم: فراتر از کلمات کلیدی، احادیث را بر اساس ارتباط معنایی دقیق بازیابی می‌کند.

خلاصه‌سازی: هوشمند خلاصه‌ای از ده حدیث مرتبط و تحلیل کلی از بآیند احادیث موجود را ارائه می‌دهد.

نشانه های مومنین

این نتایج با استفاده از هوش مصنوعی ارائه شده است

نشانه‌های مومنان در احادیث بررسی شده عمدتاً بر سه محور کلیدی استوار است: ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری، صفات ظاهری و باطنی، و پایبندی به عبادات و وظایف دینی. اولین محور شامل صفاتی چون صدق، یقین، صبر، شکر، حلم، حسن خلق، و سخاوت است که نشانگر کمال اخلاقی مؤمنان می‌باشد و در برخی احادیث به عنوان مکارم اخلاق معرفی شده‌اند ¹. دومین محور به صفات ظاهری و رفتاری اشاره دارد که شامل چهره گشاده، زبان نرم، دل رحیم و دست بخشنده می‌شود و این ویژگی‌ها به عنوان نشانه‌های بارز ایمان در مؤمنان ذکر شده‌اند ². سومین محور، اهمیت انجام عبادات مانند نماز، روزه، و زکات و همچنین رعایت حقوق دیگران و دوری از لغو و منکرات را شامل می‌شود که مؤمنان به آن پایبند هستند و این رفتارهای دینی در احادیث مختلف تأکید شده‌اند ³.

علاوه بر این، احادیث به ویژگی‌های روحی و جسمی مؤمنان نیز پرداخته‌اند، مانند خضوع در نماز، پرهیز از لغو، و تحمل سختی‌ها با صبر و استقامت. همچنین، مؤمنان به دلیل ایمان قوی، از نظر جسمانی ممکن است ضعیف و نحیف به نظر برسند اما در دین خود استوار و مقاوم هستند ⁴. همچنین پایبندی به عدالت، حسن رفتار با دیگران، و اجتناب از ظلم و گناه از دیگر شاخصه‌های مؤمنان است که به آن تصریح شده است. مطالعه احادیث کامل می‌تواند بینش عمیق‌تر و دقیق‌تری در شناخت ویژگی‌های مؤمنان برای شما فراهم آورد.

مرتبط غیر مرتبط

نمایش کمتر

شناسه حدیث: 293525 | نشانی: اعلام الدین، جلد 1، صفحه 118

قال: امام صادق (علیه السلام)

مكارم الأخلاق عشرة اليقين و القناعة و الصبر و الشكر و الحلم و حسن الخلق و السخاء و المروءة و الغيرة و الشجاعة ثم قال هذه العشرة خصال من صفات المؤمنين فمن كانت فيه فليعلم أن ذلك من خير أرواده الله تعالى به و زاد عليها فقال و البر و الصدق و أداء الأمانة و الحياء.

عنوان باب : [فصل في صفة المؤمن و الشيعة] < [طرائف من الأخبار في بيان مكارم الأخلاق]

قائل : پیامبر اکرم (صلی اللہ علیہ و آلہ)

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنْ لِلْمُؤْمِنِ أَرْبَعُ عِلَامَاتٍ وَجْهًا مُنْتَبِطًا وَلِسَانًا لَطِيفًا وَقَلْبًا رَحِيمًا وَيَدًا مُعْطِيَةً.

حدیث در کتب (۹)

ارتباط

(F)

(1)

قائل : امام صادق (عليه السلام)

...

شناسه حدیث: ۱۷۲۹۷۶ | نشانی: تفصیل وسائل الشیعة إلى تحصیل مسائل الشریعة، جلد ۹، صفحہ ۴۵۸

قائل : امام صادق (عليه السلام)

بازیابی معنایی حدیث – نرم افزار جامع الاحادیث ۴

- مشابه‌یابی معنایی احادیث

- گروه‌بندی، رابطه جزء و کل و مشابهت لفظی و معنایی

The screenshot displays the 'Jame' Ahadeeth 4 software interface. The top bar shows the language set to 'فارسی' (Persian) and the title 'جامع الاحادیث ۴'. The main window is divided into several sections:

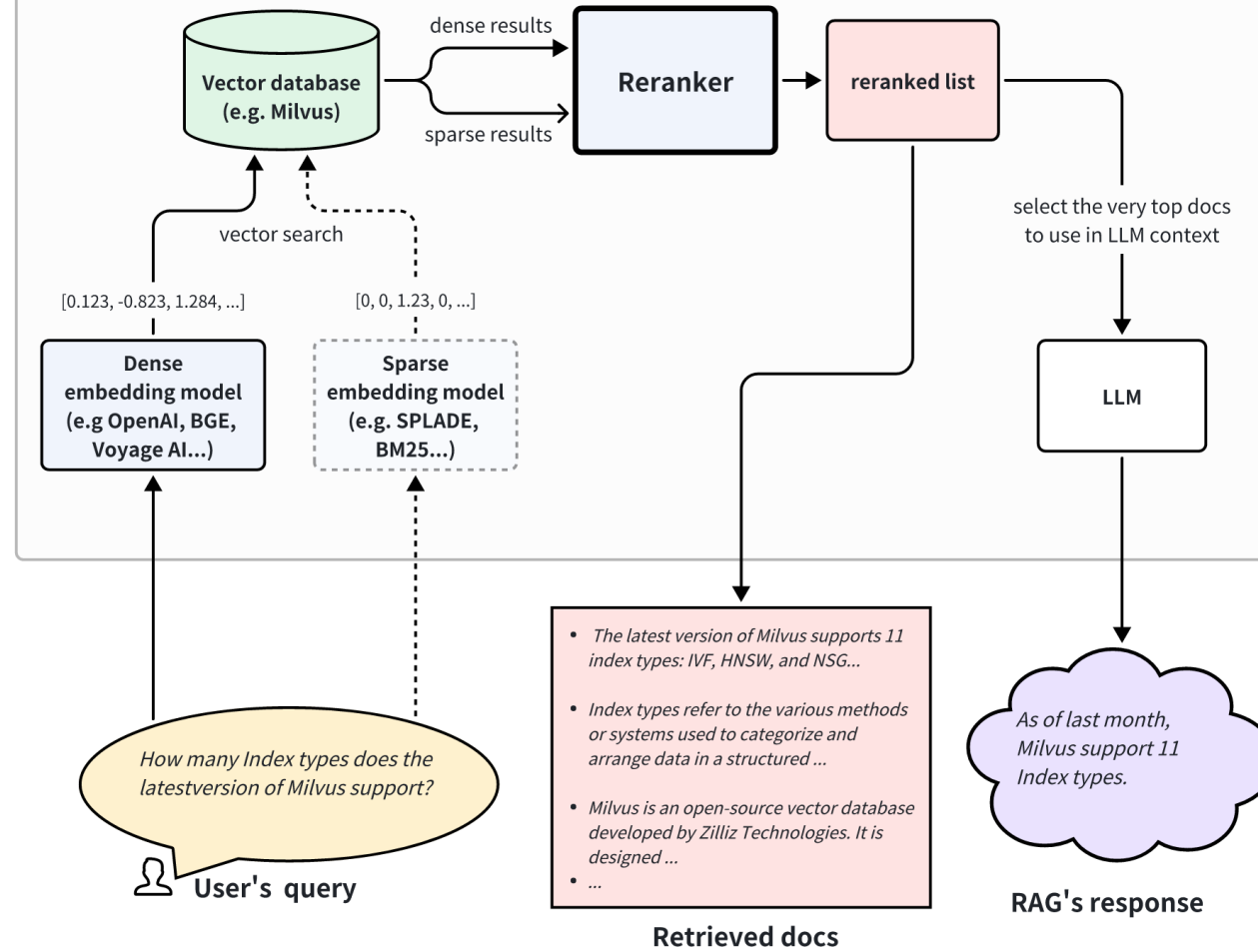
- Search Bar:** Contains the text 'گراف حدیث' and a search icon.
- Hadith Text:** Displays a Hadith from 'امام باقر (ع)، حدیث قدسی (صادرکننده حدیث)' with the text: 'أَخْبَرَنَا أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنِي عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا مِنْهُمْ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ...'.
- Navigation Panel:** Includes a 'پرونده حدیث' (Hadith File) section with a list of items: 'نمایش', 'ترجمه (۱۰)', 'شرح (۶)', 'سند (۱۱)', 'احادیث هم‌متن (۱۱)', and 'احادیث مرتبط (۸۵)'. It also has a 'کتابخانه' (Library) section with icons for 'جستجو', 'حدیث‌پژوهی', 'پرونده احادیث', 'فهارس', 'مقایسه مجموعه های ..', 'مشابه‌یابی', and 'آیات در کتب'.
- Analysis Panel:** Shows 'نوع ارتباط' (Type of Relationship) with 'لفظی' (Lexical) and 'معنایی' (Semantic) options. It also displays 'جزء از کل (۸)' (Part of the Whole) and 'تشابه لفظی (۴۲)' (Lexical Similarity).
- Bottom Panel:** Contains a 'تخریج' (Extraction) section with a list of items: '۱- امام باقر (ع)، امام صادق (ع)، حدیث قدسی (صادرکننده حدیث)', 'المحاسن، جلد ۱، صفحه ۱۹۲', and '... عَنْهُ عَنِ الشَّيْخِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ زَرْبِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ وَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْعَمَلَ قَالَ لَهُ أَذْبَرُ فَأَذْبَرَ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَقْبَلُ فَأَقْبَلَ فَقَالَ وَ عِزِّي وَ جَلَالِي مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحْسَنَ مِنْكَ إِلَّا أَنْ أَمُرُ وَ إِلَّا أَنْ أَنْهَى وَ إِلَّا أَنْ أُثِيبَ وَ إِلَّا أَنْ أُعَاقَبَ .'. Below this is a 'نمایه' (Index) section with a list of items: 'أحسن الخلق | أفضل المخلوقات | أفضلية العقل | اختبار العقل | الإثابة حسب العمل | الأمر و النهي | الامتحان بالتكليف | التكليف حسب العقل | الثواب على العقل | الجزاء على'.

بازیابی معنایی حدیث

• مبتنی بر معماری RAG پیشرفته

1. مدل زبانی بزرگ برای جلوگیری از درخواست‌های غیرمرتبط
2. مدل زبانی بزرگ برای ترجمه و توسعه درخواست کاربر
3. مدل تعبیه متن برای بازیابی معنایی با استفاده از بانک اطلاعات برداری
4. مدل بازرتبه‌بندی برای تشخیص مرتبط‌ترین اسناد با درخواست کاربر
5. مدل زبانی بزرگ برای تولید پاسخ نهایی بر اساس اسناد بازیابی شده

Reranker Enhanced RAG

بهبود کیفیت بازیابی احادیث

- توسعه درخواست کاربر به سه بیان مختلف و در زبان عربی
- ترکیب بازیابی متن کل حدیث و موضوعات برداشت شده از هر حدیث
- بخش‌بندی احادیث طولانی به صورت معنایی
- گروه‌بندی احادیث مشابه لفظی

بازیابی معنایی حدیث – انتخاب مدل تعبیه

- ارزیابی مدل تعبیه متن
- انتخاب تعداد ۱۸۰۰ جفت حدیث
- تعیین میزان مشابهت توسط دو کارشناس حدیث و انتخاب میانگین آن
- تعیین میزان مشابهت توسط مدل‌ها تعبیه متن مختلف
- انتخاب مدل با بیشترین همبستگی با ارزیابی انسانی

بازیابی معنایی حدیث – ارزیابی

پنل مدیریت

لیست ارزیابی جستجو خوش آمدید، علی دانش خروج

محتوای مرتبط با کوثری: حدیث درباره اینکه قلب مؤمن عرش خداست

ترجمه کوثری: کون قلب المؤمن عرش الرحمن سکنی الرحمن فی قلب المؤمن اتخاذه الله قلب المؤمن عرشاً

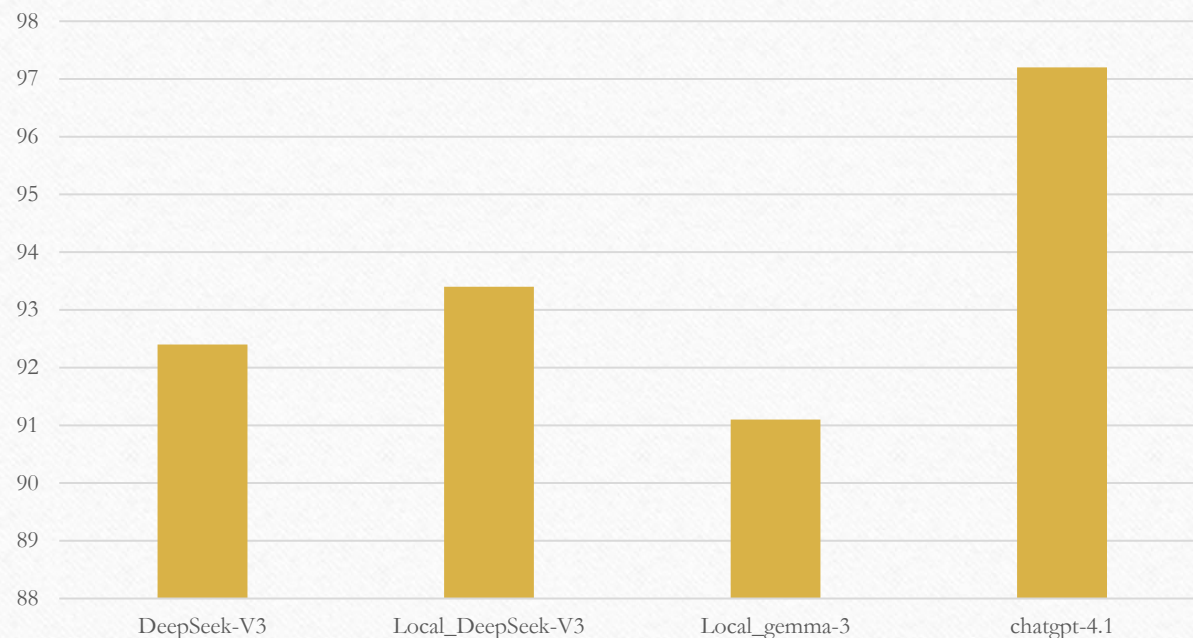
محتوای بدون نمره شما

متن محتوا	شناسه محتوا	امتیازدهی (۵-۱)
ان القلب إذا أقبل إلى الله أقبل الله إليه بقلوب المؤمنين	359750	۵ - کاملاً مرتبط ثبت
ان قلب المؤمن عرش الرحمن	252697	۵ - کاملاً مرتبط ۱ - کاملاً بی ربط ۲ - کم ارتباط ۳ - ارتباط متوسط ۴ - ارتباط نسبتاً خوب ۵ - کاملاً مرتبط
قلب المؤمن بین إصبعين من أصابع الرحمن	260368	

- ارزیابی بخش بازیابی
- تعداد ۱۰۰ درخواست
- میزان ارتباط با ۱۰ حدیث بازیابی شده
- توسط دو کارشناس حدیث
- امتیاز بین ۱ تا ۵
- تنظیمات مختلف

بازیابی معنایی حدیث – ارزیابی

Evaluation of Summary

• ارزیابی بخش جمع‌بندی و خلاصه نتایج

• تعداد ۱۰۰ درخواست

• توسط یک کارشناس حدیث

• امتیاز بین ۱ تا ۵

• مقایسه پاسخ ۴ مدل مختلف

• ChatGPT4.1

• Deepseek API

• Deepseek Local

• Gemma3

حدیث درباره عدل الهی: Query

Engine 1

Show Markdown Source

عدل الهی و آثار آن در احادیث

احادیث بازایی‌شده بر محورهای اصلی «عدل الهی»، «آثار عدل در جهان» و «ارتباط عدل با تقوا و حق‌مداری» تمرکز دارند. عدل الهی به‌عنوان مبنای نظم جهان توصیف شده است؛ به‌گونه‌ای که در برخی روایات، عدل خداوند «میزانی» برای سنجش حق و باطل معرفی می‌شود ¹. همچنین، عدالت‌ورزی در رفتار انسان‌ها موجب گسترش رحمت الهی و پایداری جوامع دانسته شده است ². این احادیث نشان می‌دهند که عدالت نه‌تنها یک صفت الهی، بلکه الگویی برای عمل‌بندگان است.

برخی روایات به تأثیر عدل در قیامت اشاره دارند، مانند تقسیم‌بندی افراد بر اساس پیروی از امامان عادل ³. همچنین، عدل خداوند با مفاهیمی مانند رحمت، حق‌مداری و تقوا پیوند خورده است. مطالعه دقیق‌تر این احادیث می‌تواند درک عمیق‌تری از جایگاه عدل در نظام الهی ارائه دهد. برای دریافت بینشی جامع‌تر، توصیه می‌شود متن کامل احادیث را بررسی فرمایید.

Rate this engine (0-4):

☐ عالی ☒ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ بسیار ضعیف

گفتگو با تفاسیر قرآن

quran.inoor.ir

فا

علی دانش

پایگاه قرآنی

قرآنسورهنامه دانشنامه اعلام و اسما فرهنگ موضوعی معجم صرفی واژه نامه کتابنامه

جستجو در قرآن، ترجمه‌ها، تفاسیر

نظر علامه طباطبایی درباره مصادیق الذین انعمت علیهم چیست؟

منابع

جواب

مقدمه

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان به بررسی مصادیق گروه‌هایی که تحت عنوان «الذین انعم الله علیهم» در قرآن کریم ذکر شده‌اند، پرداخته است. این گروه‌ها در آیات مختلفی مانند آیه ۶۹ سوره نساء و آیه ۵۸ سوره مریم مورد اشاره قرار گرفته‌اند.

بررسی مصادیق «الذین انعم الله علیهم»

بر اساس تفسیر المیزان، مصادیق این گروه به شرح زیر است:

- انبیاء (النبیین): افرادی که با وحی و اخبار غیبی آشنا هستند و نقش هدایتگری دارند. علامه طباطبایی اشاره می‌کند که ما جز از طریق آثار باقی‌مانده از آنان، اطلاعات بیشتری درباره وضعیتشان نداریم. [تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۶۵۱]
- صدیقین: کسانی که در صدق گفتار و عمل به حد افراط رسیده‌اند و هیچ گونه دروغ یا انحرافی در اعمال و گفتارشان نیست. این افراد حقایق را می‌بینند، حق می‌گویند و حق انجام می‌دهند. [تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۶۵۱]

سوال یا درخواست خود را وارد نمایید

فوائید و مقررات | حریم خصوصی | درباره پایگاه | درباره ما | ارتباط با ما | پایگاه های ما

حقوق مادی و معنوی این پایگاه متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی است و نشر غیرمجاز محتوای آن پیگرد قانونی دارد. میزبانی شده توسط مرکز داده نور

تمام
صفحه

گفتگوی
جدید

گفتگوها

گفتگو با تفاسیر قرآن

پاسخگوی سوالات قرآنی با استفاده از هوش مصنوعی مبتنی بر محتوای پایگاه جامع قرآنی

سوال یا درخواست خود را وارد نمایید

ایمان به غیب از نظر مجمع البیان طبرسی به چه
معناست؟

آرای مفسران شیعی درباره «ان جائکم فاسق»
چیست؟

دیدگاه علامه طباطبائی و فخر رازی در مورد تفسیر
«دابة الارض» چیست؟

تفاوت نزول دفعی با نزول تدریجی قرآن از نظر
مفسران قرن ششم چیست؟

نظر علامه طباطبایی را با نظر استاد قرائتی درباره ذوالقرنین مقایسه کن

جواب منابع آیات

صعب بن ذی مرثد بوده است. او مردی صالح، موحد و عادل بود که خداوند به او قدرت و سلطنت گسترده‌ای عطا کرد.

برخی روایات نیز او را با اسکندر مقدونی یکی دانسته‌اند، اما علامه این نظر را رد می‌کند و معتقد است اسکندر مشرک بوده و با توصیفات قرآن از ذوالقرنین سازگاری ندارد.

○ [تفسیر المیزان، ج ۱۳، ص ۵۳۰]

• سفرهای ذوالقرنین:

○ ذوالقرنین به شرق و غرب عالم سفر کرد و سدی برای محافظت از مردم در برابر یاجوج و ماجوج ساخت. این سد احتمالاً در منطقه‌ای بین دو کوه و با استفاده از آهن و مس ساخته شده است.

○ [تفسیر المیزان، ج ۱۳، ص ۵۳۴]

• زمان زندگی:

○ برخی روایات او را معاصر ابراهیم خلیل‌الله می‌دانند، در حالی که برخی دیگر او را پس از نوح یا حتی در زمان داوود معرفی می‌کنند. علامه طباطبایی این اختلافات را ناشی از روایات ضعیف و افسانه‌ای می‌داند.

سوال یا درخواست خود را وارد نمایید

پاسخ توسط هوش مصنوعی تولید شده است؛ لطفاً نکات مهم را بازبینی کنید.

قوانین و مقررات | حریم خصوصی | درباره پایگاه | درباره ما | ارتباط با ما | پایگاه های ما

حقوق مادی و معنوی این پایگاه متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی است و نشر غیرمجاز محتوای آن پیگرد قانونی دارد.
میزبانی شده توسط مرکز داده نور

تمام صفحه

گفتگوی جدید

گفتگوها

فا

افزایش اعتبار

جستجو...

فهرست کتابها | پدیدآوران | چاپ سنگی

طباطبایی، محمد حسین - ترجمه تفسیر المیزان

۵۳۰

جلد ۱۳

۵۳۰ ————— ترجمه تفسیر المیزان ج ۱۳

مسیح بوده، و سیصد سال در زمین و در اقصی نقاط مغرب تا اقصای مشرق و جهت شمال سلطنت کرده باشد، و مدی ساخته باشد و مردی مؤمن صالح و بلکه پیغمبر بوده و وزیرش خضر بوده باشد و در طلب آب حیات به ظلمات رفته باشد، حال چه اینکه اسمش اسکندر باشد و یا غیر آن.

هـ- جمعی از مورخین از قبیل اصمعی در «تاریخ عرب قبل از اسلام» و ابن هشام در کتاب «سیره» و «تیجان» و ابوریحان بیرونی در «آثار الباقیه» و نشوان بن سعید در کتاب «شمس العلوم» و... به طوری که از آنها نقل شده - گفته اند که ذوالقرنین یکی از تبایه اذوای یمن^۱ و یکی از ملوک حمیر بوده که در یمن سلطنت می کرده.

آنگاه در اسم او اختلاف کرده اند، یکی گفته: مصعب بن عبدالله بوده، و یکی گفته مصعب بن ذی المرائد اول تبایه اش دانسته، و این همان کسی بوده که در محلی به نام «بترسیم» به نفع ابراهیم (علیه السلام) حکم کرد. یکی دیگر گفته: تبع الاقرن و اسمش حسان بوده. اصمعی گفته وی اسعد الکامل چهارمین تبایه و فرزند حسان الاقرن، ملقب به ملکی کرب دوم بوده، و او فرزند ملک تبع اول بوده است. بعضی هم گفته اند نامش «شمیر عرش» بوده است.

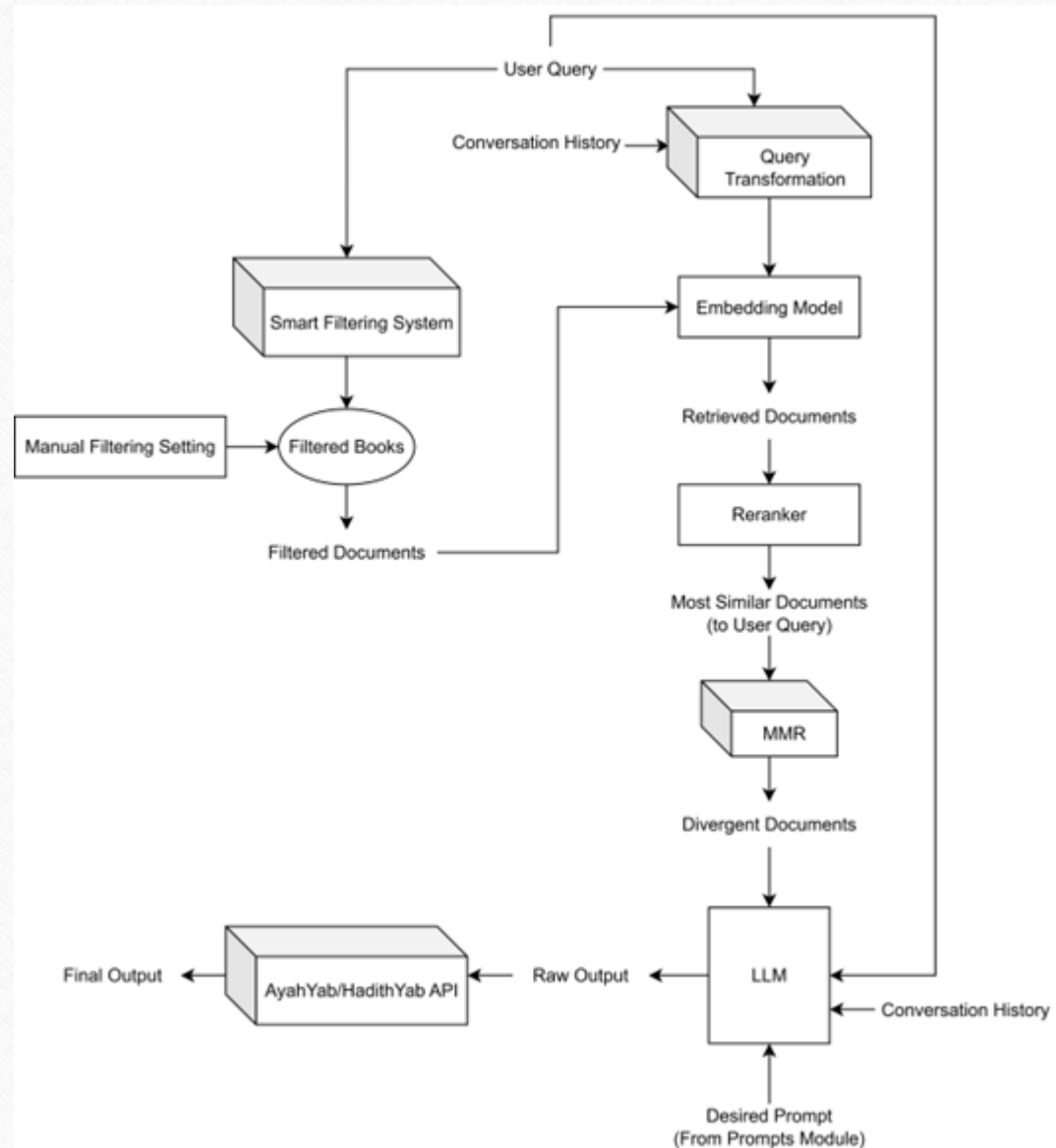
البته در برخی از اشعار حمیری ها و بعضی از شعرای جاهلیت نامی از ذوالقرنین به عنوان مکر از مفاخر رده شده. از آن جمله در کتاب «البدایة و النهایة» نقل شده که این:

گفتگو با تفاسیر قرآن

- مبتنی بر معماری RAG پیشرفته

1. مدل زبانی بزرگ برای فیلتر هوشمند مبتنی بر نام کتاب، نویسنده، مذهب و قرن
2. مدل زبانی بزرگ برای ترجمه و توسعه درخواست کاربر با در نظر گرفتن تاریخچه گفتگو
3. مدل تعبیه متن برای بازیابی معنایی با استفاده از بانک اطلاعات برداری
4. مدل بازرتبه‌بندی برای تشخیص مرتبط‌ترین اسناد با درخواست کاربر
5. تعدیل و بهبود اسناد بازیابی شده با استفاده از روش MMR
6. مدل زبانی بزرگ برای تولید پاسخ نهایی بر اساس اسناد بازیابی شده و تاریخچه گفتگو

بهبود کیفیت بازیابی تفاسیر

- توسعه درخواست کاربر به سه بیان مختلف به زبان‌های فارسی و عربی
- ترکیب بازیابی متن صفحات تفاسیر و عناوین و سوالات استخراج شده از هر صفحه
- اضافه کردن متن و آدرس آیه و متادیتای مرتبط با هر صفحه در بردار تعبیه
- ترکیب جستجوی لفظی و معنایی (با استفاده از RRF)
- استفاده از فیلتر هوشمند بر اساس نام کتاب، نویسنده، مذهب و قرن
- استفاده از MMR جهت ایجاد تنوع در نتایج بازیابی شده و حذف پاسخ‌های تکراری و مشابه

چه سوالی دارید؟

انتخاب همه ی کتاب‌ها

Settings

Generation Settings

LLM

DeepSeek-V3(local) ▼

Reproducible Output

(only works with gpt4o and gpt4o-mini)

☐ Using Fixed Random Seed

Temperature 0.5

0 1

Top_p 0.5

0 1

Chatbot Prompt

☐ Simple Q-A with Reference and Link

☐ Simple Q-A with Reference and Link (Instructions At The End)

☐ Simple Q-A with Reference and Link (Instructions At The End) + Guardrail

☐ Intro + Reasoning + Conclusion with Reference and Link

☐ Intro + Reasoning + Conclusion with Reference and Link (Instructions At The End)

☒ Intro + Reasoning + Conclusion with Reference and Link (Instructions At The End) + Guardrail

☐ No Instruction (for prompt engineering)

Retrieval Settings

Vector Fields for Hybrid Search

Select one or more

☒ متن (معمولی)

☒ عناوین استخراج شده

☒ سوالات استخراج شده

☒ متن (لفظی)

h_retriever_k 100

1 500

Reranker

jina-r-v2-base-ml ▼

reranker_k 20

1 100

More Diversity in Retrieve

☐ MMR

λ 0.5

greater λ : more diversity

0 1

mmr_k 100

1 500

LLM: Query Transformation

DeepSeek-V3(local) ▼

Reproducible Output

(only works with gpt4o and gpt4o-mini)

☐ Using Fixed Random Seed

Temperature 0.5

0 1

Top_p 0.5

0 1

Smart Filter Settings

LLM: Smart Filter

DeepSeek-V3(local) ▼

Temperature 0.5

0 1

Top_p 0.5

0 1

Distance Threshold 0.6

0 1

گفتگو با تفاسیر قرآن – ارزیابی ماشینی

- ارزیابی با استفاده از RAGAS
- آماده‌سازی حدود ۱۵۰ پرسش و پاسخ تفسیری
- ارزیابی با استفاده از LLM
- دسته‌بندی سوالات به ساده و مشکل و ارزیابی جداگانه
- دقت ۶۸٪
- مشکل ارزیابی: امتیاز منفی به پاسخ‌های کامل‌تر

Chat to Books RAG Pipeline Evaluation Dashboard

V00: Created by Gemini, Sampled Random (92 datapoints)

ldn_qa_dataset_path	rag_llm_id	rag_embedder_model_id	rag_reranker_model_id	evaluator_llm_id	experiment_name
sets/V0-gemini_created-not_cherry_picked.jsonl	google/gemma-3-27b-it	jinaai/jina-embeddings-v3	jinaai/jina-reranker-v2-base-multilingual	deepseek-ai/DeepSeek-V3	Gemma3 vs DeepSeek-V3
sets/V0-gemini_created-not_cherry_picked.jsonl	gpt-4.1-mini	jinaai/jina-embeddings-v3	jinaai/jina-reranker-v2-base-multilingual	gpt-4.1-mini	repeated-run-1
sets/V0-gemini_created-not_cherry_picked.jsonl	gpt-4.1-mini	jinaai/jina-embeddings-v3	jinaai/jina-reranker-v2-base-multilingual	gpt-4.1-mini	repeated-run-2
sets/V0-gemini_created-not_cherry_picked.jsonl	gpt-4.1-mini	jinaai/jina-embeddings-v3	jinaai/jina-reranker-v2-base-multilingual	google/gemma-3-27b-it	repeated-run-5

See the Evaluation Details Here

0	زقوم چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟	این همان زقوم است ... و به این ترکیب ایت الهی را بیاد استهزاء می گرفت. به هر حال لهو الحیث معنای گسترده ای دارد که همه اینها و مانند آن را فرا می گیرد. و اگر در روایات اسلامی و سخنان مفسرین روی یکی از اینها انگشت گذارده شده است هرگز دلیل بر انحصار و محدودیت مفهوم آیه نیست. در احادیثی که از طرق اهل بیت ع به ما رسیده تعبیرهایی ندیده می شود که بیادگر همین وسعت مفهوم این کلمه است: از جمله در حدیثی از امام صادق ع می خوانیم: الغناء مجلس لا ينظر الله الي مشرکان به استهزاء و تمسخر آن میزداختند [تفسیر نمونه، ص70-71، ج2، 447-448].	عذاب و رنجی شدید ایجاد می‌کند [تفسیر نمونه، ج21، ص203-204؛ تفسیر نمونه، ج19، ص69]. - پس از خوردن زقوم، دوزخیان نوشیدنی‌ای از آب جوشان و سوزان می‌پوشند که بر شدت عذاب آنها می‌افزاید و سپس به سوی جهنم بازگردانده می‌شوند [تفسیر نمونه، ج19، ص69؛ تفسیر نور (قرآنی)، ج8، ص34-35]. - این گیاه به عنوان وسیله‌ای برای آزمایش و عذاب ظالمان در آخرت قرار داده شده است و در دنیا نیز مشرکان به استهزاء و تمسخر آن می‌پرداختند [تفسیر نمونه، ص70-71، ج2، 447-448].	زقوم، چنان که قبلاً نیز گفته شده، گیاهی است تلخ و بدبو و بنطمم که شیرهای دارد که وقتی به بدن انسان می‌رسد ورم می‌کند. این کلمه گاهی به هر نوع غذای تنفرآمیز دوزخیان نیز اطلاق شده است. در آیات مورد بحث، به گمراهان تکذیب‌کننده خطاب شده و گفته شده که از این درخت خواهند خورد و شکم‌های خود را از آن پر خواهند کرد، که نشان‌دهنده گرسنگی، تشنگی و خوردن حریصانه این غذای دلاور است.	0.44295789864673507
---	---------------------------------	--	---	--	---------------------

1 / 92

id	parent_id	answer_statement	reason	sub_score
0	0	زقوم دلم گیاهی است تلخ، بدبو و بنطمم که در سرزمین تهامه می‌روید	این بیابانی به حقیقت زمینی که زقوم را گیاهی تلخ، بدبو و بنطمم توصیف می‌کند، مطابقت دارد	TP
1	0	گیاه زقوم دارای برگ‌های کوچک و شیرهای است	این بیابانی به حقیقت زمینی که زقوم دارای شیره است، مطابقت دارد	TP
2	0	شیره گیاه زقوم اگر به بدن انسان برسد باعث ورم می‌شود	این بیابانی به طور مستقیم توسط حقیقت زمینی که می‌گوید شیره زقوم باعث ورم بدن انسان می‌شود، پشتیبانی می‌شود	TP
3	0	زقوم به هر نوع غذای تنفرآمیز دوزخیان اطلاق می‌شود	این بیابانی به حقیقت زمینی که می‌گوید کلمه زقوم گاهی به هر نوع غذای تنفرآمیز دوزخیان اطلاق شده است، مطابقت دارد	TP
4	0	زقوم غذای گناهکاران است	این بیابانی به حقیقت زمینی که می‌گوید گمراهان تکذیب‌کننده از درخت زقوم خواهند خورد، مطابقت دارد	TP
0	0	مشرکان گیاه زقوم را می‌شناختند	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
1	0	گیاه زقوم از قمر جهنم می‌روید	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
2	0	شکوفه‌های گیاه زقوم مانند کله‌های شیاطین است	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
3	0	شکوفه‌های گیاه زقوم نشان‌دهنده زشتی و چهره تنفرآمیز گیاه زقوم است	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
4	0	زقوم غذای گناهکاران و ستمگران است	در حقیقت زمینی به طور خاص به ستمگران اشاره نشده است	FP
5	0	گناهکاران و ستمگران از زقوم می‌خورند و شکم‌های خود را از آن پر می‌کنند	در حقیقت زمینی به طور خاص به ستمگران اشاره نشده است	FP
6	0	زقوم مانند فلز گداخته در شکم گناهکاران و ستمگران می‌جوشد	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
7	0	زقوم برای گناهکاران و ستمگران عذاب و رنجی شدید ایجاد می‌کند	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
8	0	پس از خوردن زقوم، دوزخیان نوشیدنی‌ای از آب جوشان و سوزان می‌پوشند	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP
9	0	زقوم در سرزمین تهامه می‌روید	این بیابانی در حقیقت زمینی وجود ندارد	FP

گفتگو با تفاسیر قرآن – ارزیابی انسانی

- انتخاب ۱۰۰ سوال مرتبط با تفسیر قرآن در سطوح ساده، متوسط و مشکل
- ارزیابی توسط یک کارشناس قرآنی
- امتیاز بین ۱ تا ۵ به هر پاسخ
- میانگین ۴.۰۸ معادل ۷۷٪

بخش چهارم: فعالیت‌های آتی

گام های بعدی

- نورلایب

- ربات گفتگو با کتب

- نورمگز

- ترجمه همه مقالات و ارائه به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی با قابلیت جستجو

- ربات گفتگو با مقالات

گام های بعدی

- سمیم

- مشابه یابی معنایی

- تشخیص محتوای تولید شده توسط مدل های زبانی بزرگ

- حدیث

- بهبود جستجوی معنایی

- اضافه کردن امکان ادامه گفتگو

- ارتقاء گفتگو با حدیث: امکان فیلتر هوشمند و ...

گام های بعدی

- پایگاه تاریخ
 - استخراج رویدادها از متون تاریخی
 - استخراج اعلام اشخاص و اعلام اماکن و ارائه به صورت فهرست در پایگاه تاریخ
 - ارائه ربات گفتگو با وقایع تاریخی
- تنظیم دقیق مدل های تعبیه متن و مدل های زبانی بزرگ بر اساس محتوای علوم اسلامی
- دستیار جامع هوشمند علوم اسلامی

گام های بعدی

- انتشار برخی کدها در GitHub
- انتشار برخی مجموعه داده ها در Hugging Face
- آماده سازی جدول رتبه بندی مدل ها در حوزه علوم اسلامی و انتشار آن در Hugging Face
- ارائه سرویس ها در قالب MCP

آزمایشگاه هوش مصنوعی
و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال

آزمایشگاه هوش مصنوعی و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال نور

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی در بیش از سی سال فعالیت خود، تاکنون توانسته است با رقومی نمودن منابع مکتوب، حجم عظیمی از دادگان متنی را فراهم آورد. تأسیس آزمایشگاه هوش مصنوعی و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال با تأکید بر نگاه برون سازمانی، گام جدیدی برای هم افزایی حداکثری با دانشگاهها، پژوهشگاهها و افراد فعال در حوزه پردازش هوشمند محتوای اسلامی است. تولید و انتشار مجموعه دادگان و پیکره ها و سرویس های مورد نیاز برای زمینه سازی و تسهیل فرایندهای پردازش محتوای اسلامی نیز از مأموریت های اصلی آزمایشگاه هوش مصنوعی و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال نور به شمار می رود.

درباره ما

حوزه های تحقیقاتی

سیستم های پیشنهاد دهنده

استخراج اطلاعات

مشابه یابی و رده بندی متون

زبان شناسی رایانشی

بصری سازی

بازیابی اطلاعات و جستجو

پردازش تصویر و صوت

ترجمه ماشینی

برخی از سرویس‌های هوشمند ارائه شده

- ابزار تجزیه صرفی ماشینی
- اعراب گذار هوشمند متون عربی (دقت حدود ۹۵٪ در احادیث)
- برچسب گذاری خودکار آیات در متن
- برچسب گذاری خودکار احادیث در متن
- ترازبندی خودکار متن و ترجمه
- تبدیل تصاویر اسکن شده به متن (OCR) (دقت حدود ۹۳٪ در متون تایپ شده)
- ...

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين